

**TALLINNA ÕISMÄE GÜMNAASIUMI LÕPUEKSAMI
„LOOMINGULINE PRAKTILINE TÖÖ JA ÕPILASFIRMA“
KOOSTAMISE JA KAITSMISE KORD**

1. ÜLDIST

- 1.1. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 28. jaanuari 2010. a määrusega nr 13 (ametlik tekst avaldatud Riigi Teatajas RT1, 11.02.2010, 6, 21) kinnitatud „Gümnaasiumi riikliku õpekava“ § 18 punkt 5 järgi annab gümnaasium lõputunnistuse gümnaasiumi õpilasele, kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul lõpueksamiga võrdväärse uurimistöö või praktilise töö.
- 1.2. Praktiliseks tööks võib olla loomingulise praktilise tegevuse tulemus (vt ptk 2) või õpilasfirma (vt ptk 3). Praktilise töö ja õpilasfirma eesmärk on õpilase:
 - loomingulise algatusvõime soodustamine ja loovuse arendamine;
 - iseseisva töö kogemuste andmine;
 - õpimotivatsiooni ning praktiliste oskuste ja vilumuste süvendamine;
 - eneseteostuse toetamine;
 - ettevõtlikkuse tähtsustamine.
- 1.3. Praktilise töö koostamise ja kaitsmise protsess toimub sarnaselt uurimistöö koostamise ja kaitsmise protsessiga, mille nõuded on sõnastatud Tallinna Õismäe Gümnaasiumi dokumendis „Tallinna Õismäe Gümnaasiumi lõpueksami uurimistöö koostamise ja kaitsmise kord“ (kinnitatud 06.09.2013 direktori käskkirjaga nr 1-2/4).
- 1.4. Praktiline töö gümnaasiumi lõpueksamina koosneb praktilisest tööst ja kirjalikust osast.
- 1.5. Praktilise tööga seotud protsess koosneb neljast etapist. Need on praktilise töö: 1) teostamine, 2) eelkaitsmine, 3) kaitsmiseelne eksponeerimine ja 4) kaitsmine.

2. LOOMINGULINE PRAKTILINE TÖÖ

2.1. Loominguliseks praktiliseks tööks võib olla:

- kunstiteos (joonistus, graafiline teos või tööde seeria, maal või maaliseeria, skulptuur, installatsioon, makett, moekollektsioon jne);
- ehted;
- kollaažid, assamblaažid erinevatest materjalidest;
- tarbekunst (keraamilised vormid ja plaadid, nahkehistöö, siidimaalid, puitesemed jne);
- fotoseeria või videofilm;
- disaintoode;
- mööbel (uuslooming või restaureeritud mööbliese);
- digitaalsed kunstiteosed (koduleheküljed, digitaalmaalid ja joonistused, animatsioonid jne);
- laul või muusikapala;
- lavastus,
- kirjandusteose tõlge;
- tants;
- õpilasürituse korraldamine;
- õppematerjalide koostamine.

2.2. Loomingulise praktiline töö teostatakse reeglina individuaalselt. Loa kollektiivse loomingulise praktilise töö teostamiseks (mitte rohkem kui kolm isikut) annab uurimistöde ja praktiliste tööde avalduste kinnitamisel direktor.

2.3. Kollektiivse loomingulise praktilise töö iga autori roll ja panus peavad olema selgelt eristatavad nii praktilises töös kui selle kirjalikus kaaskirjas.

2.4. Loetelus puuduvate loominguliste praktiliste tööde suhtes tuleb juhendajal ja õpilasel eraldi kokku leppida, lähtudes töö teostamise reaalsest otstarbekusest ja vastavusest loomingulisele praktilisele tööle kui gümnaasiumi lõpueksamile esitatavatest nõuetest.

2.5. Loominguline praktiline töö tuleb nõuetekohaselt vormistada vastavalt valitud praktilise töö kunstilisele vormile.

2.6. Loominguline praktilise töö teostamise ja vormistamisega seotud kulud kannab praktilise töö autor. Võimaluse korral abistab autorit praktilise töö teostamise kulude katmisel kool.

- 2.7. Loominguline praktiline töö tagastatakse autorile, kui kool ja autor ei lepi kokku teisiti.
- 2.8. Loomingulised praktilised tööd arhiveeritakse koolis digitaalselt (teksti-, pildi-, heli- või videofailidena).
- 2.9. Autori loal võib loomingulist praktilist tööd ja sellega seonduvaid materjale kasutada kooli õppematerjalidena, näitustel, kooli tutvustavates trükistes ja digitaalmaterjalides jne.
- 2.10. Loomingulisele praktilisele tööle lisatakse 8-10-leheküljeline kirjalik osa.
- 2.11. Kirjalik teoreetiline osa, koosneb järgmistest alalõikudest: sissejuhatus, põhjendus teema valikule, uurimuslik ja/või praktilise töö protsessi kirjeldus, järeldused ja kokkuvõte. Kunstitöö puhul tuleb tööle lisada ka kavandite osa, s.o tööprotsessi näitlik kirjeldus koos näidismaterjalidega:
- 1) joonistused, kavandid, materjaliproovid, fotod, videosalvestus tööprotsessist jne;
 - 2) foto(d) või videosalvestus valminud praktilisest tööst.
- 2.12. Kirjaliku osa vormistamisel kehtivad Tallinna Õismäe Gümnaasiumi dokumendis „Õpilasuurimuse vormistamise juhend“ kehtestatud nõuded.
- 2.13. Loomingulist praktilist tööd hinnatakse hindega
- „5“, kui väga heal tasemel omandatud ainealased pädevused on ühitatud autori isikupärase väljenduslaadi ning suurepärase tehniliste oskustega; töö sisu ja vorm on kooskõlas; töö on esteetiliselt korrektse vormistusega; töö eksponeerimine on korrektne; tööd on õigeaegselt eksponeeritud; kirjaliku osa sisu ja vorm on eeskujulikud;
 - „4“, kui heal tasemel omandatud ainealased pädevused on ühitatud autori isikupära ja tehniliste oskustega, kuid need on jäänud täies mahus välja arendamata; töö sisu ja vormis on väiksemaid ebakõlasid; kirjaliku osa sisu ja vormis on üksikuid puudujääke;
 - „3“, kui ainealased pädevused on omandatud rahuldavalt; töö autori idee ja teostus on vastuolulised; töö on korrektselt vormistamata; koostöö juhendaja ja töö autori vahel on olnud lünklik ja ebapiisav; kirjaliku osa sisu ja vormis on suuremaid puudujääke; õpilase käitumine kaitsmisel ebalev või ükskõikne;
 - „2“, kui töö teostamisel ja esitamisel pole järgitud juhendaja näpunäiteid ega punktides 1.4. ja 2.8. mainitud Tallinna Õismäe Gümnaasiumi

dokumentides esitatud nõudeid; idee teostus on realiseerimata; kirjaliku osa sisus ja vormis on suuri puudujääke; õpilase käitumine kaitsmisel ükskõikne ja ebakindel (oskamatus küsimustele vastata);

- „1“, kui loominguline praktiline töö või selle kirjalik osa või mõlemad on kaitsmiskomisjonile tähtajaliselt esitamata; õpilane ei ilmu kaitsmisistungile ega esita mitteilmumise kohta kaitsmispäeval puudumist põhjendavat dokumenti.

3. ÕPILASFIRMA

3.1. Õpilasfirma kui praktilise töö eesmärk on ettevõtlusteadmiste omandamine ja ettevõtlikkuse arendamine praktilise tegevuse kaudu.

3.2. Õpilasfirma alleesmärgid on:

- ettevõtte elutsükli läbimine ettevõtja ja juhi rolli täites;
- rühmatöö oskuste arendamine;
- loovuse arendamine;
- vastutustunde;
- kasvatamine;
- aja planeerimise õppimine;
- uurimistöösuste (turu-uuring), esitlemisoskuste ja suhtlemisoskuste arendamine.

3.3. Õpilasfirmat arvestatakse praktilise tööna, kui õpilane on läbinud järgmised kohustuslikud etapid:

1. Õpilasfirma idee genereerimine, toote/ teenuse, valik.
2. Õpilasfirma nime ning juhtkonna valik, ülesannete jaotus, rollid meeskonnas.
3. Õpilasfirma toote /teenuse turu-uuring, kes on plaanitavale ettevõttele konkurendid (küsitlused, internetiuuring jms).
4. Õpilasfirma äriplaan, mis põhineb turu-uuringul, sisaldades SWOT-analüüsi, ärinime, missiooni, põhieesmärke, turu kirjeldust, sihtrühma, peamisi konkurente, asutamisega seotud kulusid, kasumiplaani prognoosi, võimalikke riske ja võimalusi nende maandamiseks ning tegevuse ajaplaani.
5. Õpilasfirma registreerimine (asutamise dokumentide täitmine) JA Eesti

kodulehel, mille tulemusel saadakse tegevusluba.

6. Õpilasfirma tegutsemine. Toote valmistamine või tellimise organiseerimine vastavalt ÕF kavandile või teenuse osutamine. Turundustegevus. Müük. Finantsarvestus.
7. Üldreeglina osavõtt vähemalt kahest laadast/müügipäevast (toote või teenuse iseloomust sõltuvalt võivad olla erandid lubatud.).
8. Õpilasfirma aruande koostamine ja esitamine JA Eestile või eksamikomisjonile. Aruanne 10-15 lk sisaldab analüüsi õpilasfirma tegevuse kohta, majandusaruandeid (kasumiaruannet ja lõppbilanssi).
9. Esitlus õpilasfirma tegevusest komisjonile ja võimalusel Eesti õpilasfirmade võistlusest osavõtt. Aruande ja oma tegevuse kaitsmine. Komisjon esitab õpilasfirma liikmetele küsimusi.

3.4. Etappide läbimist jälgib ja arvestust peab juhendav õpetaja.

3.5. Õpilasfirma kui praktilise töö läbiviimisel hinnatakse:

- arusaamist õpilasfirma tegevusest;
- omaenda osakaalu ja rolli täitmist õpilasfirmas;
- kirjeldatud etappide läbimise korrektsust ja ajalist täpsust;
- õpilasfirma tegevuse analüüsisioskust;
- tegevuse ja tulemuste hindamist, vigadest õppimist;
- meeskonnatöösse panustamist;
- suhtlemis- ja müügioskust;
- aruandlusoskust;
- oskust õpitut seostada praktiliselt igapäeva eluga.

3.6. Õpilasfirmade võistlusele esitatava aruande nõuded on kättesaadavad JA Eesti veebilehel. Osalemine ning õpilasfirma tegevuse edukas kaitsmine JA Eesti õpilasfirmade lõppvõistlusel on võrdne õpilasfirma kaitsmisega koolis komisjoni ees.

3.7. Praktilise töö igat etappi hinnatakse punktidega, mille jaotus on toodud tabelis. Punktiarvestust peab juhendav õpetaja.

3.8. Õpilasfirma kui praktilise töö protsessi hinnatakse järgmiselt:

1. Idee, toode või teenus, juhtide ja nime valik 5 p	Hinnatakse valikute õigeaegset tegemist ja põhjendatust. Hinnatakse ideeni jõudmist.
2. Tööjaotus. Liikmete rollid ja töökoormus 5 p	Iga liige analüüsib nii enese kui ka meeskonnaliikmete tegevust.
3. Toote või teenuse turu-uuring, konkurendid 5 p	Hinnatakse turu-uuringu usaldusväärsust, oskust näha konkurente.
4. Äriplaan 10 p	Siin oluline kuidas on läbimõeldud kogu tegevus eesmärgi saavutamiseks, aluseks äriidee kavandamise põhi punktid õpilasfirma juhendis.
5. Asutamise dokumentide täitmine JA Eesti kodulehel 5 p	Töö on mahukas, sisaldab põhikirja, mis on õpilasfirma tegevuse aluseks; asutamise koosoleku protokoll; toote teenuse kirjeldust, avaldust. Hinnatakse tähtaegadest kinnipidamist ja dokumentatsiooni korrektsust.
6. Tegutsemine 40 p	Oluline on protsess, pidev tegevus, toote valmistamine/tellimine, arendus. Turundus, reklaam, müük. Meeskonnatöö. Finantsarvestus. Osalus laatadel/müügipäevadel, avalikus kohas. Hinnat ei saa panna sõltuvusse laadale sõitmisest. Hinnatakse tegevuse aktiivsust, probleemide lahendamise oskust, koostööd, innovaatsust (bokside kujundust, reklaammaterjale jm).
7. Aruande koostamine 15 p	Vormistamine eeskirjade kohane. 8-15 lk, sisaldades ÕF tegevusaruannet ja analüüsi, liikmete kirjeldusi tegevuste kohta, majandusaruandeid (kasumiaruanne, bilanss jm).
8. Esitlus, kaitsmine 15 p	Esinemine komisjonile. Õpilased räägivad oma õpilasfirmast ja tema perspektiividest – komisjon esitab küsimusi (ca 10-15min) Hinnatakse esituse loogilisust, ladusust, küsimustele vastamisel põhjendatust.

3.9. Õpilasfirma liikmete majandustegevust praktilise tööna hinnatakse saadud punktide arvust johtuvalt järgmiselt:

„5“ 90-100

„4“ 75-89

„3“ 50-74

„2“ 20-49

„1“ 1-19

3.10. Kaitsmine toimub kõigile liikmetele korraga. Iga õpilasfirma liige esitab oma töö kokkuvõtte eraldi ja komisjon hindab tema oskust esineda ning küsimustele vastata eraldi.

3.11. Õpilasfirma iga liikme roll ja panus peavad olema selgelt eristatavad. Õpilasfirma aruandele lisandub õpetaja-juhendaja kirjalik hinnang iga õpilasfirma liikme rolli ning firmas tegutsemise kohta. Õpetajal on õigus alandada vajadusel õpilasfirma liikme praktilise töö lõpphinnet ühe hinde võrra vastavalt õpilase tööpanusele firma tegevuses. Hinde alandamine peab olema põhjendatud.